

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
isikuandmete kaitse asjas nr 2.1.-6/21/16

Ettekirjutuse tegija Andmekaitse Inspeksiooni jurist Raiko Kaur

Ettekirjutuse tegemise aeg ja koht 11.06.2021, Tallinn

Ettekirjutuse adressaat AS A&P Mets (10321314)
lemeks@lemeks.ee

Esindaja: Advokaadibüroo Lepmets & Nõges
tauri@leno.ee
ott@leno.ee

vastutav isik Juhatuse liige

RESOLUTSIOON: Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 56 lõike 1, lõike 2 punkti 8, § 58 lõike 1 ning isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 58 lõike 1 punkti d ning lõike 2 punktide f ja g, samuti arvestades IKÜM artiklitega 5, 6 ja 14 teeb Andmekaitse Inspeksioon AS-le A&P Mets täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

1. Lõpetada ebaseaduslik andmetöötlus, mis puudutab kinnistu omanike andmete (nime, isikukoodi) soetamist kinnistusraamatust, omaniku nime või isikukoodi järgi interneti otsingumootoritest/telefoniraamatutest kontaktandmete otsimist ja/või eeltooduga seoses inimestega kontakteerumist.
2. Kustutada kõik isikuandmed, mis on kogutud punktis 1 kirjeldatud viisil.

Määrame ettekirjutuse täitmise tähtajaks **28.06.2021.a.** Ettekirjutuse täitmisest teatada hiljemalt selleks tähtajaks Andmekaitse Inspeksiooni e-posti aadressile info@aki.ee.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Käesoleva ettekirjutuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksioonile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtjaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspeksioon ettekirjutuse adressaadile isikuandmete kaitse seaduse § 60 alusel:

Sunniraha iga täitmata jäetud ettekirjutuse punkti eest 15000 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

VÄÄRTEOKARISTUSE HOIATUS:

Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 58 lõike 1 kohase ettekirjutuse täitmata jätmise eest võidakse algetada väärteomenetlus isikuandmete kaitse seaduse § 70 tunnusel. Selle teo eest võidakse füüsilist isikut karistada rahatrahviga kuni 20 000 000 eurot ning juriidilist isikut võidakse karistada rahatrahviga kuni 20 000 000 eurot või kuni 4 protsenti tema eelmise majandusaasta ülemaailmsest aastasest kogukäibest, olenevalt sellest, kumb summa on suurem. Väärteo kohtuväline menetleja on Andmekaitse Inspeksioon.

FAKTIKALISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspeksioon (inspeksioon) sai 12.03.2021 asjas number 2.1.-1/21/1006 kaebuse, millest nähtuvalt on 03.03.2021 saadetud kaebuse esitaja e-posti aadressile järgneva sisuga kiri: *Kirjutun Teile ettevõttest A&P Mets. Tunneme huvi Teile kuuluva XXX (xxx) metsakinnistu vastu.*

Edastan Teile oma kontaktid kui peaks tekkima raieõiguse või kinnistu müügi koostöö huvi. Teeksime Teile meeleldi meie poolse hinnapakumise. (Pakkumisega mingeid kohustusi ei kaasne)

Mainiks veel ära, et A&P Mets AS puhul on tegemist ettevõttega, kes ise omab üle 10 000 ha metsamaad ja metsa majandamiseks kavajalikku tehnikat.

Rohkem infot leiate www.apmets.ee.

Lugupidamisega

XXX ostuspetsialist

A&P Mets AS | Näituse 25, 50409 Tartu, Eesti | www.apmets.ee Telefon +372 738 6051 | GSM +372 5308 0356 | xxx.

Seejuures on inspeksioonile esitatud kaebuses märgitud, et inimene ei ole seotud nimetatud kinnistuga ning tunneb, et tema isikuandmeid on ebaõigelt töödeldud. Lähtuvalt eeltoodust alustasime järelevalvemenetluse.

Kaebusega edastati kaasa ka toimunud kirjavahetus, millest nähtuvalt on AS A&P Mets kaebuse esitajale vastanud ka järgmiselt:

Metsavarumissettevõttena hoiame igapäevaselt silma peal Eesti metsakinnistutel. Huvipakkuva kinnistu kohta on võimalik kõikidel huvilistel teha kinnistusraamatusse (<https://kinnistusraamat.rik.ee/Avaleht.aspx?>) tasuline päring, millest saadavad andmedkoosnevad kinnistu omaniku ees- ja perekonnanimest ning isikukoodist.

Edasi toimime avalike otsingumootorite (google.com, telefoniraamatud vms) abil. Kui kontakti õnnestub leida (telefoninumber/e-post vms), oleme edastanud omanikule kameieepoolse huvipäringu kinnistu osas. Nii ka Teie kinnistu suhtes. Kui omanik vastab huvipäringule

Tatari tn 39 / 10134 Tallinn / 627 4135 / info@aki.ee / www.aki.ee

Registrikood 70004235

positiivselt, on huvitatud kas majandamisest või kinnistu müügist, liigume edasikinnistu/raieõiguse ostu läbirääkimistega.

Kogu informatsioon Teie kohta koosneb ülalnimetatud andmetest (ees- ja perekonnanimi, isikukood, e-posti aadress), mis on avalikult leitavad, ning tuleneb Teile kuuluvast ningmeile metsavarumisettevõttena huvipakkuvast kinnistust. Kogutud andmeid ei avalikustata kolmandatele osapooltele ning kasutatakse üksnes ettevõtte siseselt.

Ebaõnnestunud sõnastusega on kolleeg tahtnud öelda, et kui kinnistu omanikul huvi kinnistu majandamise/müügi vastu ei ole, või on avalike otsingumootorite andmed osutunud ebakorrektseks, teeme endale sellekohase märkme ning eemaldame kinnistu huvipakkuvate objektide listist.

Järelevalvemenetluse raames saatsime 20.04.2021 AS-le A&P Mets järgmise sisuga ettepanekud:

1. Lõpetada isikuandmete töötlemine, kui see ei vasta vähemalt ühele isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 6 lõikes 1 sätestatud tingimusele.
 - 1.1. Sh lõpetada andmetöötlus, mis puudutab kinnistu omanike andmete (nimede) soetamist kinnistusraamatust, omaniku nime järgi Interneti otsingumootoritest numbrite/e-posti aadresside otsimist ja/või eeltooduga seoses inimestele helistamist või kirjutamist.
2. Kustutada kõik isikuandmed, mis on kogutud punktides 1 ja 1.1. nimetatud viisil.
3. Saata inspeksioonile kinnitus, et eeltoodud ettepanekud on täidetud.

AS A&P Mets inspeksiooni ettepanekuid ei täitnud, vaid esitas omapoolsed seisukohad. 19.05.2021 saatsime korduva ettepaneku, milles selgitasime järgmist:

Järgnevalt toome välja Teie vastuse nimetatud ettepanekule ning inspeksiooni selgitused Teie vastuse osas.

1. AS A&P Mets: Klient ei nõustu, et isikuandmete töötlemine ei ole antud juhul seaduslik. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 27. aprilli 2016. a määruse nr (EL) 2016/679 (edaspidi GDPR) artikkel 6 lõige 1 punkt a kohaselt on isikuandmete töötlemine seaduslik, kui andmesubjekt on andnud nõusoleku töödelda oma isikuandmeid. Mh omanikuna või piiratud asjaõiguse omanikuna kantakse isik vähemalt koos tema isikunime ning isikukoodiga avalikult kättesaadavasse kinnistusraamatuse. Kande tegemise aluseks on üldjuhul notariaalselt tõestatud asjaõigusleping ning sellest tulenev kandeavalduse. Notariaalses asjaõiguslepingus ei anna (üldjuhul) isik nõusolekut tema andmete avaldamiseks kinnistusraamatus. Seega nõustub isik kaudse tahteavaldusega tema isikuandmete töötlemiseks ning avaldamiseks kinnistusraamatus ja vastava registriora väljavõtetes. Vastasel juhul võib asuda seisukohale, et kinnistusraamatu volitatud töötlejad Tartu Maakohtu peetav kinnistusosakond ning registrite ja infosüsteemide keskus töötlevad ja avaldavad isikuandmeid seadusliku aluseta. Kui asuda seisukohale, et isikuandmete töötlemine on antud näite puhul vajalik GDPR artikkel 6 lõike 1 punkt e mõttes avalikes huvides, siis sama loogikat kasutades oleks andmete töötlemine alati GDPR artikkel 6 lõige 1 punkt f mõttes seaduslik erasektoris õigustatud huvi valguses. Mõistetatavalt see erasektoris nii ei ole.

Eeltoodust sõltumata on kinnistusraamatuseaduse § 1 lg 1 kohaselt kinnistusraamat andmekogu, mille eesmärk on koguda, säilitada ja avalikustada teavet kinnisomandi tekkimise, üleandmise ja kinnisasja asjaõigusega koormamise, samuti kinnisasja koormava asjaõiguse üleandmise, koormamise, selle sisu muutmise või lõpetamise kohta. Kui isik on nõustunud tema isikuandmete töötlemisega ning avalikkusele kättesaadavaks

tegemisega (sõltumata õiguslikust alusest) eesmärgiga tema omandiõiguse olemasolu avalikustada kolmandatele isikutele, siis mõistetavalt võib kolmas isik seda töödelda, sh infoga tutvuda ning seda otsida. Kui kinnistusraamatust tasu eest soetatud isikunimi sisestada näiteks Google otsingumootoris, siis isikunime sisestamise tulemusel kuvatakse tihtilugu isiku kontaktandmed. Isik on enese kontaktandmed avaldanud temaga kontakti saamise eesmärgil või on andmed avaldatud avaliku võimu poolt isiku kontaktandmetena temaga kontakti saamise eesmärgil. Mõlemal juhul on andmed avaldatud isikuga kontakti saamise eesmärgil. Seega, kui otsida nt kinnistu omanikku avalikke andmete põhjal, siis on see seaduslik. Vastasel juhul oleks kinnistusraamatust väljavõtte tegemine ebaseaduslik. Kui omanik on tuvastatud ja omaniku enda poolt avalikustatud kontaktandmete põhjal võtta temaga ühendust, siis töödeldakse isikuandmeid eesmärgiga, milleks isik andis nõusoleku andmete avalikustamiseks ehk töötlemiseks. Vastasel juhul puuduks õigusselgus ja -kindlus näiteks olukorras, kus metsandusega tegelevad isikud, sh RMK, peavad saama naaberkinnistu omanikult nõusoleku juurdepääsuks. Kuna maatulundusmaa sihtotstarbega kinnistutel üldjuhul kinnistute omanikud kohapeal ei ela, siis on omanikega vaja eraldi kontakti saada. Selleks ostetakse kinnistu omaniku info kinnistusraamatust, seejärel otsitakse avalikke andmeid internetist ning võetakse omanikega ühendust. Antud juhul pöördus klient isiku poole just tema avaldatud andmete alusel isikuga kontakti saamise eesmärgil. Järelikult oli isikuandmete töötlemine seaduslik.

- 1.1. Inspeksioon: Selgitame, et kinnistusraamatu andmed on avalikud ning andmeid, sh isikuandmeid, avalikustatakse seaduse alusel, mitte IKÜM-st tuleneva nõusoleku alusel. Küll aga ei tähenda see seda, et kinnistusraamatust võetavaid isikuandmeid võiks kasutada ilma õigusliku aluseta. Ka Riigikohtu praktika kohaselt peab ka avalikustatud isikuandmete töötlemiseks olema seaduslik alus.¹ Seega igal juhul peab AS-I A&P Mets isikuandmete töötlemiseks (sh kogumiseks, kasutamiseks) olema konkreetne IKÜM artikkel 6 lõikest 1 tulenev õiguslik alus. Viide sellele olukorrale, kus avalikul sektoril on vajalik näiteks IKÜM artikkel 6 lõike 1 punkti e mõttes andmeid töödelda avalikes huvides, siis sama loogikat kasutades võiks erasektor kasutada IKÜM artikkel 6 lõige 1 punkti f, ei ole antud juhtumi raames asjakohane. Esiteks on kaebuse esitaja puhul olukord, kus tema andmeid töödeldi olukorras, kus ta ei olnud tegelikult selle kinnistu omanik. Ning teisalt ei ole võimalik antud juhtumi puhul piirduda kitsalt kinnistusraamatu andmete töötlemisega, vaid andmetöötlustoiminguid tuleb vaadelda laiemalt. Ehk õiguslik alus andmete töötlemiseks peaks ära katma kogu AS A&P Mets äripraktika ehk: Huvipakkuva kinnistu kohta on võimalik kõikidel huvilistel teha kinnistusraamatusse (<https://kinnistusraamat.rik.ee/Avaleht.aspx?>) tasuline päring, millest saadavad andmedkoosnevad kinnistu omaniku ees- ja perekonnanimest ning isikukoodist. Edasi toimime avalike otsingumootorite (google.com, telefoniraamatud vms) abil. Kui kontakti õnnestub leida (telefoninumber/e-post vms), oleme edastanud omanikule kameieepoolse huvipäringu kinnistu osas.
- 1.2. Mis puudutab aga Teie toodud näited, siis märgime, et iga andmetöötleja on kohustatud nii inimesele kui ka vajadusel inspeksioonile tõendama seda, kas ja millisel IKÜM artikkel 6 lõikes 1 sätestatud õiguslikul alusel andmetöötlus aset leiab. Kui isikuandmete töötleja ei suuda tõendada muuhulgas seda, et isikuandmete töötlemine on seaduslik, õiglane ja andmesubjektile läbipaistev (vt IKÜM artikkel 5 lg 1 punkti a ja lõiget 2), siis on edasine andmetöötlus ka keelatud. Konkreetsel juhul jääb arusaamatuks, kas ja millisel õiguslikul alusel AS A&P Mets andmeid töötleb ning kas ja kuidas täidetakse kõiki IKÜM-st tulenevaid nõudeid.

¹ RKTk 18.02.2015 otsus asjas nr 3-2-1-159-14, p 14; vt ka RKHK 12.06.2012 otsust asjas nr 3-3-1-3-12, p 23.
Tatari tn 39 / 10134 Tallinn / 627 4135 / info@aki.ee / www.aki.ee
Registrikood 70004235

1.3. *Antud juhtumi puhul tuleb eristada ka seda, kas esmase müügipakkumise tegemiseks helistatakse või saadetakse e-kiri. Olukorras, kus pakkumine saadetakse e-kirjaga, siis on AS A&P Mets OÜ kohustustatud otseturustuse saamisel lähtuma muuhulgas elektroonilise side seaduse (ESS) nõuetest. Siinjuures märgime, et füüsilise isiku elektrooniliste kontaktandmete kasutamine otseturustuseks on lubatud üksnes isiku eelneval nõusolekul (vt ESS § 103¹ lg 1). Seega olukorras, kus AS A&P Mets saadab isiku e-posti aadressile kirja kinnistu pakkumise osas, siis on see võimalik üksnes olukorras, kus inimeselt on saadud eelnev IKÜM artiklile 7 vastav nõusolek. Konkreetse juhtumi osas aga ei ole nõusoleku võtmine/andmine enne esmase pakkumise tegemist võimalik, arvestades sellega, et AS A&P Mets kogub ise erinevatest allikatest andmeid ning teeb kogutud andmete põhjal pakkumisi.*

Kuna ESS-s ei reguleerita aga otseturustuse edastamist telefoni teel, siis sellises olukorras, kus otsitakse (ostetakse) valimatult kinnistu omanike nimesid (nt kinnistusraamatust), otsitakse seejärel isiku võimalik telefoninumber (nt Interneti otsingumootoreid kasutades) ning helistatakse inimesele kinnistuga seoses, oleks võimalik teoreetiliselt tugineda üksnes IKÜM artikkel 6 lg 1 punktile f ehk õigustatud huvile.

Siiski tuleb arvestada sellega, et IKÜM artikkel 6 lg 1 punkti f osas tuleb muuhulgas arvesse võtta seda, milline õiguslik suhe (nt lepinguline suhe) on andmetöötleja ja andmesubjekti vahel ning milline saab olla inimese mõistlik ootus sellele, et tema isikuandmeid võidakse konkreetsel eesmärgil töödelda. Kui AS-l A&P Mets puudub andmesubjektidega õiguslik suhe ning andmesubjektidel ei ole võimalik ka muul viisil mõistlikult eeldada, et nende andmeid võiks kinnistu müügipakkumistega seoses kasutada, siis inspeksioon ei näe, et isikuandmete töötlemise õiguslikuks aluseks saaks olla IKÜM artikkel 6 lg 1 punkt f. Kui andmesubjekti andmeid avalikustatakse seaduse alusel (nt kinnistusraamatus) ning inimene ja/või keegi kolmas on lisanud internetti tema kontaktandmed või on need leitavad mõnest telefoniraamatust ning AS A&P Mets kogub need kokku ning helistab seoses kinnistu pakkumise tegemisega, siis inspeksiooni hinnangul ei ole tegemist olukorraga, kus andmesubjekt saaks mõistlikult eeldada, et temaga võidakse sellisel eesmärgil kontakteeruda. Kui selline olukord oleks lubatav, siis tuleks arvestada ka sellega, et põhimõtteliselt kõik isikud võiksid koguda kõikide inimeste andmed kokku ja hakata nende andmete põhjal igasuguseid müügipakkumisi tegema – selline lähenemine ei ole aga inspeksiooni hinnangul tolereeritav. Küll aga saaks õigustatud huvi müügipakkumiste tegemiseks olla olukorras, kus inimene avalikustab näiteks mõnel interneti veebilehel oma kontaktandmed ning märgib seejuures, et soovib müüa konkreetset kinnistut.

Lisaks eeltoodule tuleb arvestada ka sellega, et sõltumata õiguslikust alusest, peab isikuandmete töötlemine vastama ka täielikult IKÜM artikkel 5 lõikes 1 toodud põhimõtetele, sh punktidele a ja d.

Läbipaistvuse põhimõtte eeldab seda, et kogu isikuandmete töötlemisega seotud teave ja sõnumid on lihtsalt kättesaadavad, arusaadavad ning selgelt sõnastatud. Ehk koostatud peavad olema andmekaitsetingimused. Andmekaitsetingimuste sisu reguleerivad IKÜM artiklid 12 – 14. Asja materjalidest nähtuvalt ei kogu AS A&P Mets isikuandmeid andmesubjektilt endalt, mistõttu tuleb inimestele teabe andmise sisu osas lähtuda IKÜM artiklist 14. Seejuures tuleb inimesele edastada teave muuhulgas selle osas, kes on isikuandmete vastutav töötleja, millisel õiguslikul alusel isikuandmeid töödeldakse, millised on kogutud isikuandmete liigid (nt nimi, telefoninumber, e-posti aadress, kinnistu andmed), teave selle kohta, millistest allikatest isikuandmeid saadakse. Samuti on andmetöötlejal kohustus esitada andmesubjektidele IKÜM artiklis 14 sätestatud teave ilma inimese eelneva pöördumiseta ning seda mõistliku aja jooksul pärast isikuandmete saamist, kuid hiljemalt ühe kuu jooksul või kui isikuandmeid kasutatakse andmesubjekti

teavitamiseks, siis hiljemalt asjaomase andmesubjekti esmakordse teavitamise ajal (vt IKÜM artikkel 14 lõige 3). Ehk AS A&P Mets peab inimesi teavitama isikuandmete töötlemisest hiljemalt ühe kuu jooksul andmete saamisest või kui inimesele helistatakse/kirjutatakse varem, tuleb teavitada teda IKÜM artikkel 14 lõigetes 1 ja 2 sätestatud teabest esimese kontakti võtmise ajal. Nimetatud kohustust ei ole AS A&P Mets aga täitnud.

Lisaks on asja materjalidest ka näha, et töödeldavad isikuandmed ei ole õiged, ehk tehakse kinnistu pakkumine inimesele, kellele konkreetne kinnistu ei kuulu. Ka sellisel viisil andmete töötlemine (sh kogumine ja kasutamine) on keelatud (vt IKÜM artikkel 5 lg 1 punkt d).

Seega nagu ka varasemalt märgitud, siis olukorras, kus isikuandmete töötlemiseks ei ole õiguslikku alust või isikuandmete töötlemine ei vasta isikuandmete töötlemise põhimõtetele, siis on edasine isikuandmete töötlemine ka keelatud. Seega olukorras, kus AS A&P Mets sellisel viisil isikuandmete töötlemisega jätkab, siis tuleb inspeksioonile lisaks õigusliku aluse (õigustatud huvi) analüüsile edastada ka andmekaitsetingimused, teave selle kohta, kas ja kuidas inimesi andmekaitsetingimuste olemasolust teavitatakse ning põhjalikud selgitused selle osas, kuidas välistatakse edaspidi see, et müügipakkumine tehakse õigele inimesele, mitte ei helistata kinnistuga mitte seotud inimesele (nt nimekaimule).

2. AS A&P Mets: Kui leida, et isikuandmete töötlemine ei olnud antud juhul seaduslik (millega klient ei nõustu), siis Justiitsministeeriumi selgituste kohaselt on teatud juhtudel ettevõtetal võimalik avalikku teavet taaskasutada ehk kasutada seda mingil muul ärilisel eesmärgil, kui teabe kogumise algne eesmärk. Isikuandmete töötlemine oli antud juhul kantud ka kinnistuomaniku majanduslikust huvist, andmed olid avalikult leitavad ning isik tundis kinnistu hinnapakkumise vastu huvi. Nimelt palus isik 03.03.2021 e-kirjades kliendil koostada hinnapakkumised. Kokkuvõttes oli andmete taaskasutamine seega seaduslik kliendi õigustatud huvi alusel. Kui aga hinnapakkumist küsinud isik ei olnud tegelikkuses kõnealuse kinnistu omanik ning e-kiri saadeti ekslikult, siis isik seda vaatamata kliendi sellekohastele korduvatele küsimustele ei avaldanud. Mõistetavalt oleks klient sel juhul andmetöötluse koheselt lõpetanud ning andmed jäädavalt kustutanud. Järelikult oli isikuandmete töötlemine seaduslik.

- 2.1. Inspeksioon: Selgitame, et ka inspeksioon ei välista seda, et ettevõtetal on võimalik avalikku teavet (isikuandmeid) taaskasutada, kuid selleks peab olema siiski IKÜM artikkel 6 lg 1 punktist tulenev õiguslik alus. Sama seisukohta toetab ka Justiitsministeerium, kes saatis inspeksioonile selle aasta mai kuus järgmise selgituse: Kui avaandmeteks ja seega taaskasutatavaks teabeks on isikuandmed, siis ei ole taaskasutaja kuidagi vabastatud kohustusest järgida isikuandmete kaitse üldmäärusest tulenevaid nõudeid. Sellist välistust ei tulene ei AvTS-ist ega ka isikuandmete kaitse üldmäärusest. Samuti selgitame, et andmetöötlejal ei olegi keelatud teha hinnapakkumist olukorras, kus inimene hinnapakkumist ise soovib. Antud juhul ei ole probleem mitte hinnapakkumise tegemises, vaid selles, kuidas täideti ja täidetakse IKÜM-i ja ESS-i nõudeid olukorras, kus andmed kogutakse kinnistusraamatust, internetist/telefoniraamatust ning kasutatakse neid müügipakkumiste tegemiseks.

3. AS A&P Mets: Kui Te kliendi eeltoodud seisukohtadega ei nõustu, siis palub klient Teil õiguslikult veenvalt oma seisukohti põhjendada ja kliendi seisukohad ümber lükata. Täiendavate põhjenduste valguses hindab klient oma arusaamu ning lähenemisi uuesti. Käesoleva seisukoha eesmärk ei ole Teie seisukohtadele alusetult vastu vaielda, vaid selgitada välja Andmekaitse Inspeksiooni praktiline nägemus ning selle tagamaad.

Muus ei pea Klient vajalikuks ega otstarbekaks käsitleda kõiki Teie poolt esitatud väiteid ega nende õiguslikke põhjendusi, ent rõhutab, et ei võta käesolevas dokumendis käsitlemata väiteid ega õiguslikke põhjendusi mistahes ulatuses omaks TsMS § 231 lg 4 tähenduses. Klient palub Teil oma edasised seisukohad edastada ka kliendi lepinguliste esindajatele, kirjutades e-postidele ott@leno.ee ja tauri@leno.ee.

3.1. Inspeksioon: *Juhime Teie tähelepanu, et isikuandmete vastutaval töötlejal on kohustus tõendada muuhulgas seda, et isikuandmete töötlemine on seaduslik, õiglane ja andmesubjektile läbipaistev ning kogutud isikuandmed on õiged* (vt IKÜM artikkel 5 lõige 2). Kui AS A&P Mets ei suuda inspeksioonile tõendada, et edasiseks isikuandmete töötlemiseks on IKÜM artikkel 6 lõikest 1 tulenev õiguslik alus ning isikuandmete töötlemine vastab IKÜM artiklites 5, 12 ja 14 põhimõtetele, siis on edasine isikuandmete töötlemine keelatud. Seejuures rõhutame, et kaebuse esitaja isikuandmete töötlemine on olnud ebaseaduslik, arvestades, et AS A&P Mets ei ole täitnud eeltoodud nõudeid.

Lähtuvalt eeltoodust tegime 19.05.2021 järgmise sisuga ettepanekud:

1. Lõpetada otseturustuspakkumiste (kinnistu müügi pakkumiste) saatmine füüsiliste isikute elektroonilistele kontaktandmetele (sh e-posti aadressidele), kui selleks puudub isiku eelnev nõusolek (ESS § 103¹ lg 1).
2. Lõpetada isikuandmete töötlemine, kui see ei vasta vähemalt ühele isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 6 lõikes 1 sätestatud tingimusele.
 - 2.1. Sh lõpetada andmetöötlus, mis puudutab kinnistu omanike andmete (nimede) soetamist kinnistusraamatust, omaniku nime järgi Interneti otsingumootoritest/telefoniraamatutest kontaktandmete otsimist ja/või eeltooduga seoses inimestega kontakteerumist.
3. Kustutada kõik isikuandmed, mis on kogutud punktides 2 ja 2.1 nimetatud viisil.
4. Saata inspeksioonile kinnitus, et eeltoodud ettepanekud on täidetud.

Vastata korduvale ettepanekule viivitamata, kuid hiljemalt 31.05.2021.

Juhul, kui Te ettepaneku(te)ga ei nõustu, siis tuleb AS-l A&P Mets tõendada vastavalt IKÜM artikkel 5 lõikele 2 inspeksioonile järgmist:²

- 1) **Isikuandmete töötlemine on seaduslik, õiglane (IKÜM artikkel 5 lg 1 punkt a)**
Selgitame, et isikuandmete töötlemiseks peab olema konkreetne IKÜM artikkel 6 lõikest 1 tulenev õiguslik alus. Kui õiguslikuks aluseks on IKÜM artikkel 6 lg 1 punkt f, siis tuleb inspeksioonile esitada põhjalik õigustatud huvi analüüs, millest nähtuks muuhulgas see, et AS-l A&P Mets on õigustatud huvi otsida (osta) valimatult kinnistu omanike nimesid (nt kinnistusraamatust), otsida seejärel isiku võimalik telefoninumber ja/või e-posti aadress (nt Interneti otsingumootoreid kasutades) ning helistada inimesele kinnistuga seoses. Põhjendada tuleb ka seda, kuidas AS A&P Mets õigustatud huvid kaaluvad üles andmesubjekti huvid. Kui andmesubjektil ei ole võimalik mõistlikult ette näha tema isikuandmete töötlemist, ehk AS-l A&P Mets puudub andmesubjektidega õiguslik suhe (lepinguline suhe) ning andmesubjekt ei ole avaldanud soovi müügipakkumiste saamiseks, siis tuleb õigustatud huvi analüüsi koostamisel arvestada ka sellega. Õigustatud huvi analüüsi koostamise osas soovime lugeda ka inspeksiooni koostatud õigustatud huvi juhust.
- 2) **Isikuandmete töötlemine on andmesubjektile läbipaistev (IKÜM artikkel 5 lg 1 punkt a)**

² Selgituste küsimise õiguslik alus: haldusväliste isikute puhul vastavalt korra- ja kaitse seadus § 30 lõiked 1 ja 3 koos isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 58 lõike 1 punktidega a ja e; haldusorgani puhul vastavalt Vabariigi Valitsuse seadus § 75² lõige 1 punkt 1.

Läbipaistvuse põhimõte eeldab seda, et kogu isikuandmete töötlemisega seotud teave ja sõnumid on lihtsalt kättesaadavad, arusaadavad ning selgelt sõnastatud. Ehk koostatud peavad olema andmekaitsetingimused. Andmekaitsetingimuste sisu reguleerivad IKÜM artiklid 12 – 14. Asja materjalidest nähtuvalt ei kogu AS A&P Mets isikuandmeid andmesubjektilt endalt, mistõttu tuleb inimestele teabe andmise sisu osas lähtuda IKÜM artiklist 14. Samuti on andmetöötlejal kohustus esitada andmesubjektidele IKÜM artiklis 14 sätestatud teave ilma inimese eelneva pöördumiseta ning seda mõistliku aja jooksul pärast isikuandmete saamist, kuid hiljemalt ühe kuu jooksul või kui isikuandmeid kasutatakse andmesubjekti teavitamiseks, siis hiljemalt asjaomase andmesubjekti esmakordse teavitamise ajal (vt IKÜM artikkel 14 lõige 3). Lähtuvalt eeltoodust tuleb AS-l A&P Mets koostada andmekaitsetingimused, mis vastavad täielikult IKÜM artiklites 12 ja 14 sätestatud nõuetele. Samuti peab AS A&P Mets inimesi teavitama nende isikuandmete töötlemisest hiljemalt ühe kuu jooksul andmete saamisest või kui inimesele helistatakse/kirjutatakse varem, tuleb teavitada teda IKÜM artikkel 14 lõigetes 1 ja 2 sätestatud teabest esimese kontakti võtmise ajal. Lähtuvalt eeltoodust esitada inspeksioonile andmekaitsetingimused, mis vastavad IKÜM artikkel 14 lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuetele. Samuti selgitada põhjalikult, kuidas AS A&P Mets inimeste teavitamise nõude korrektselt täidab.

3) Kogutud isikuandmed on õiged (IKÜM artikkel 5 lõige 1 punkt d)

Kuna AS A&P Mets soovib kasutada isikuandmete kogumiseks allikaid (interneti otsingumootorit, telefoniraamatut), mille puhul ei saa olla veendunud, et kinnistusraamatust saadud kinnistuumanik on see sama, kelle number saadakse interneti otsingust või telefoniraamatust, siis ei ole võimalik AS-l A&P Mets olla ka veendunud selles, et töödeldavad isikuandmed on õiged. Olukorras, kus isikuandmed on aga valed, on isikuandmete töötlemine (sh kogumine ja kasutamine) keelatud. Esitada inspeksioonile konkreetseid selgitused, millest nähtuks, kas ja kuidas AS A&P Mets edaspidi tagab selle, et töödeldavad isikuandmed on õiged ehk inimene kellele helistatakse ja/või kirjutatakse on ka tegelikult see inimene, kellele kuulub pakkumise objektiks olev kinnistu.

Haldusmenetluse seaduse § 40 lõike 1 kohaselt on Teil õigus esitada Andmekaitse Inspeksioonile asja kohta ka oma arvamus ja vastuväited

Andmekaitse Inspeksioonil on õigus vastavalt IKS § 56 lõike 2 punktile 8, § 58 lõikele 1 ning IKÜM artikli 58 lõike 2 alusel teha isikuandmete töötlejale ettekirjutus, kui isikuandmete töötleja on rikkunud isikuandmete kaitse töötlemise nõudeid. Ettekirjutuse täitmata jätmise korral võidakse ettekirjutuse igakordse rikkumise eest välja nõua sunniraha, mille suurus on IKS § 60 kohaselt kuni 20 000 000 eurot või ettevõtja puhul kuni 4 protsenti tema eelmise majandusaasta ülemaailmsest aastasest kogukäibest, olenevalt sellest, kumb summa on suurem. **Samuti märgime, et inspeksioonil on õigus vastavalt IKÜM artikkel 58 lõike 2 punktile f kehtestada ajutine või alaline isikuandmete töötlemise piirang, sh töötlemiskeeld. Olukorras, kus AS A&P Mets ei suuda 31. maiks 2021 tõendada IKÜM-s sätestatud kohustuste täitmist, siis on inspeksioon sunnitud kehtestama isikuandmete töötlemise piirangu seniks kuniks isikuandmete töötlemine on viidud vastavusse IKÜM-s sätestatud nõuetega.**

31.05.2021 saatis AS A&P Mets esindaja inspeksioonile vastuse, milles märkis järgmist:

1. Tegite Kliendile 19. mail 2021. a korduva ettepaneku isikuandmete kaitse seaduse paremaks täitmiseks, mille kohaselt (i) lõpetada otseturustuspakkumiste (kinnistu müügi pakkumiste) saatmine füüsiliste isikute elektroonilistele kontaktandmetele (sh e-posti aadressidele), kui selleks puudub isiku eelnev nõusolek, (ii) lõpetada isikuandmete töötlemine, kui see ei vasta vähemalt ühele isikuandmete kaitse üldmäärus artikkel 6 lõikes 1 sätestatud tingimustele. Sh lõpetada andmetöötlus, mis puudutab kinnistu omanike andmete (nimede) soetamist kinnistusraamatust, omaniku nime järgi Interneti otsingumootoritest/telefoniraamatutest kontaktandmete otsimist ja/või eeltooduga seoses inimestega kontakteerumist, (iii) kustutada

kõik isikuandmed, mis on kogutud eelnimetatud viisil ja (iv) saata Inspeksioonile kinnitus, et eeltoodud ettepanekud on täidetud.

2. Ettekirjutuse kohaselt juhul, kui Klient ettepanekutega ei nõustu, siis tuleb Kliendil tõendada inspeksioonile IKÜM artikkel 5 lõike 2 valguses, et (i) isikuandmete töötlemine on seaduslik ja õiglane ning kui õiguslikuks aluseks on õigustatud huvi, siis tuleb Inspeksioonile ka esitada põhjalik õigustatud huvide analüüs, (ii) isikuandmete töötlemine andmesubjektile on läbipaistav ning esitada Inspeksioonile ka andmekaitsetingimused, ning (iii) kogutud isikuandmed on õiged ning esitada Inspeksioonile konkreetsed selgitused, millest nähtuks, kas ja kuidas Klient edaspidi tagab selle, et töödeldavad isikuandmed on õiged ehk inimene, kellele helistatakse, on ka tegelikult see inimene, kellele kuulub pakkumise objektiks olev kinnistu.

3. Klient nõustub Inspeksiooni esimese ettepanekuga ning lõpetab otseturustuspakkumiste saatmise füüsiliste isikute elektroonilistele kontaktandmetele, kui selleks puudub isiku eelnev nõusolek. Klient kinnitab käesolevaga ettepaneku edaspidist täitmist ning korraldab majandustegevuse ümber.

4. Teiste eespool nimetatud ettepanekutega Klient ei nõustu ning esitab Inspeksioonile käesoleva seisukoha lahutamatuks lisaks olevad andmekaitsetingimused ja õigustatud huvide analüüsi. Kui Inspeksiooni ja Kliendi koostöö tulemusel leiavad pooled, et nimetatud dokumente on vaja täiendada, siis peab Klient muudatuste tegemist võimalikuks.

ISIKUANDMETE TÖÖTLEJA SELETUS

5. Õigete isikuandmete töötlemise osas selgitab Klient järgmist. Kinnistu kohta ostetud väljavõtte II-st jaost nähtub kinnistu omaniku nimi ning tema isikukood. Kui kinnistu pakub Kliendile huvi ka pärast kinnistu kohta ostetud väljavõttega tutvumist ning Klient kasutab avalikku Google otsingumootorit kinnistu omaniku kontaktnumbri otsimiseks, et sobivusel temaga kontakteeruda, siis edaspidi kontakteerub Klient isikuga, kui esiteks on selleks piisav õigustatud huvi ning teiseks kinnistu kohta ostetud väljavõttelt nähtuv isikukood või sünniaeg on samastatav avalikult leitavate andmetega või õigete isikuandmete töötlemine baseerub muul, eelnevalt tõsikindlaks tehtud, viisil.

6. Täiendavalt peab Klient vajalikuks rõhutada, et valed isikuandmete töötlemist nimekaimu kaasuse valguses, ei ole Kliendi varasemas aastakümneid kestnud majandustegevuses ette tulnud. Teiseks asjaosaliste kirjavahetusest nähtub, et Klient küsis korduvalt, kas isik ikka on konkreetse kinnistu omanik ning lubas andmetöötluse koheselt lõpetada. Andmesubjekt Kliendi sellekohastele küsimustele paraku ei vastanud ega palunud andmetöötlust lõpetada. Kui andmesubjekt oleks Kliendi küsimise peale öelnud, et ta ei ole tegelikkuses konkreetse kinnistu omanik, siis mõistetavalt oleks Klient andmetöötluse koheselt lõpetanud. Ühtlasi küsib Klient Inspeksiooni seisukoha osas, mis puudutab õigustatud huvide analüüsi viimases lõigus märgitud.

Lisaks edastas 31.05.2021 AS A&P Mets esindaja inspeksioonile andmekaitsetingimused ning õigustatud huvi analüüsi.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. Isikuandmete töötlemine

Isikuandmeteks on igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta. Tuvastatav füüsiline isik on isik, keda saab otseselt või kaudselt tuvastada, eelkõige selle identifitseerimistunnuse põhjal nagu näiteks nimi, isikukood, kontaktandmed (vt IKÜM artikkel 4 punkt 1).

Asja number 2.1.-1/21/1006 materjalidest nähtuvalt pakkus AS-le A&P Mets huvi üks kinnistu, mille omaniku andmed (kaebuse esitaja nime) ostsid nad võrgulehe <https://kinnistusraamat.rik.ee> kaudu. Seejärel otsiti Interneti otsingumootorit kasutades kaebuse esitaja kontaktandmeid, et temaga ühendust võtta. Seega kontakteeruti konkreetset juhul kaebuse esitajaga ning lisaks kontaktandmetele teati ka isiku nime ja temale kuuluvat kinnistut, ehk AS A&P Mets töötles isikuandmeid.

2. Isikuandmete töötlemise õiguslik alus: õigustatud huvi

Isikuandmete töötlemine on seaduslik ainult juhul, kui on täidetud vähemalt üks isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikkel 6 lõikes 1 sätestatud tingimustest. AS A&P Mets leiab, et isikuandmete töötlemiseks, mis õigustaks osta kinnistu omanike andmeid (nime, isikukoodi) kinnistusraamatust, otsida seejärel isiku võimalik telefoninumber ja/või e-posti aadress (interneti otsingumootoreid kasutades) ning helistada inimesele kinnistuga seoses, on AS-l A&P Mets IKÜM artikkel 6 lõike 1 punktist f tulenev õigustatud huvi.

IKÜM artikkel 6 lg 1 punkti f kohaselt on isikuandmete töötlemine seaduslik juhul, kui isikuandmete töötlemine on vajalik vastutava töötleja või kolmanda isiku õigustatud huvi korral, välja arvatud juhul, kui sellise huvi kaaluvad üles andmesubjekti huvid või põhiõigused ja – vabadused, mille nimel tuleb kaitsta isikuandmeid (IKÜM artikkel 6 lg 1 punkt f).

Seega on IKÜM artikkel 6 lõige 1 punktis f ettenähtud kolm tingimust, mis **kõik** peavad olema täidetud, et isikuandmete töötlemine oleks lubatud:

- vastutaval töötlejal või kolmandatel isikutel on andmetöötlemiseks õigustatud huvi;
- isikuandmete töötlemine on vajalik õigustatud huvi teostamiseks;
- vastutava töötleja ja/või kolmanda isiku õigustatud huvid kaaluvad üles kaitsitava andmesubjekti huvid, põhiõigused ja – vabadused.

Nimetatud õigusliku aluse kasutamise võimalikkuse ning selle hindamise võibki jagada piltlikult kolmeastmeliseks, ehk esiteks isikuandmete töötleja või kolmandate isikute õigustatud huvid ja nende kaalukus, teiseks andmesubjekti õigused ja huvid ning kaalukus ning kolmandaks vastanduvate huvide kaalumise, sh esialgne hinnang + vajadusel täiendavad kaitsemeetmed ning lõplik hinnang.

Lähtuvalt eeltoodust on vastutaval töötlejal kohustus võrrelda enda ja/või kolmanda isiku õigustatud huve andmesubjekti huvide ja põhiõigustega, mille tulemusel selgub, kas töötlemise õigusliku alusena on võimalik tugineda IKÜM artikkel 6 lg 1 punktile f. See, kui andmetöötlejal on õigustatud huvi isikuandmete töötlemiseks, ei tähenda automaatselt seda, et andmetöötlejal oleks võimalik tugineda IKÜM artikkel 6 lg 1 punktile f. Vastutava töötleja huvi õigustatus on vaid lähtepunkt ehk üks elementidest, mida tuleb analüüsida ning see, kas õigustatud huvi alusele saab tugineda, sõltubki tasakaalustamise tulemusest. Selles veendumine, kas saab õigustatud huvi sättele tugineda, on vastutava töötleja ülesanne, kes peab läbipaistval moel viima läbi kaalumise ning olema seda võimeline ka põhjendama (tõendama).

Seega selleks, et aru saada, kas IKÜM artikkel 6 lg 1 punkt f alusel on võimalik isikuandmeid töödelda, tuleb AS-l A&P Mets tõendada, kas ja milline on ettevõtte õigustatud huvi. Õigustatud huvid peavad olema sõnastatud piisavalt selgelt. Selleks on vaja reaalselt ja hetkel esinevat huvi – midagi, mis on seotud parasjagu toimuva tegevuse või kasuga, mida eeldatakse saada lähitulevikus. Teisisõnu ei piisa huvidest, mis on liiga ebamäärased või spekulatiivsed. Kui õigustatud huvid ei ole piisavalt selgelt sõnastatud, ei ole võimalik nimetatud huvisid ka andmesubjekti huvide ja põhiõigustega tasakaalustada. Seega on oluline, et õigustatud huvi oleks kooskõlas kehtivate õigusaktidega, sõnastatud piisavalt selgelt (st piisavalt konkreetne) ning reaalne ja hetkel esinev (st mitte spekulatiivne).

Teiseks tuleb analüüsida, millised on võimalikud andmesubjekti huvid või põhiõigused – ja vabadused, mida võidakse isikuandmete töötlemisega kahjustada.

Kolmandaks tuleb tasakaalustada AS A&P Mets õigustatud huvid andmesubjekti huvide ja põhiõigustega. Siinjuures võrreldakse isikuandmete töötlemisest (kogumisest, kasutamisest, säilitamiseks) andmesubjektile tekkida võivat mõju vastutava töötleja õigustatud huvidega ning hinnatakse, kas ja millises ulatuses vastutava töötleja õigustatud huvi kaalub andmesubjekti huvid üles.

Juhul, kui andmetöötleja jätab ühe eelnevatest etappidest korrektselt tegemata, ei ole andmete töötlemine IKÜM artikli 6 lg 1 punkti f alusel lubatud ning inspeksioonil on õigus edasine isikuandmete töötlemine keelata. Inspeksioon kontrollib IKÜM artikkel 6 lg 1 punktile f vastavust, arvestades seejuures eeltooduga ning 19.05.2021 saadetud korduvas ettepanekus toodud selgitustega.

2.1. AS A&P Mets õigustatud huvi analüüs

2.1.1. AS A&P Mets isikuandmete töötlemise vajalikkus õigustatud huvi korral

Inspeksioonile edastatud õigustatud huvi analüüsis on AS A&P Mets märkinud enda õigustatud huvi ning selle vajalikkuse osas järgmist: *Majandustegevuse heaks toimimiseks ning mh töötajate huvide kaitseks, tuleb Ettevõtte olla konkurentsivõimeline. Seetõttu on Ettevõtte majandustegevuse stabiilseks tagamiseks ka huvi turustamis- ja rekaalmitgevusele. Üldjuhul pöörduvad füüsilised isikud esmalt ise Ettevõtte poole, sooviga küsida hinnapakumist või saada abi metsamajandamisel. Mõningatel kordadel, kas mõne eriti huvipakkuva kinnistu osas, või kus metsakinnistu vajab väärtuse säilitamiseks kiiret majandamist ning hooldamist, töötleb Ettevõtte ise esmalt isikuandmeid eesmärgiga kontakteeruda omanikuga, selgitada metsamajanduslikku olukorda ning sobivusel teha pakkumine. Seeläbi saab Ettevõtte võimaluse oma huvide realiseerimiseks. Kui Ettevõtte tegevuste maht, ulatus või viis lõppeks, siis ühtlasi lõppeks ka Ettevõtte aastakümneid kestnud tegevus ning ca 40 töötajat kaotaks stabiilse töökoha. Järelikult on Ettevõtte huvid õigustatud ja kaalukad.*

Andmekaitse Inspeksioon nõustub, et AS A&P Mets õigustatud huvi andmete töötlemiseks (kogumiseks, kasutamiseks) saab tuleneda ettevõtte ärihuvist. Siiski selgitame, et inspeksioon ei keela teha ettevõtte turustamis – ja reklaamtegevust, kuid kui seda soovitakse teha läbi isikuandmete töötlemise, tuleb paraku arvestada ka IKÜM-s sätestatud nõuetega. Seejuures jääb inspeksioonile esitatud väidetest arusaamatuks, kas ja millist rolli kinnistuomanikele õigustatud huvi alusel helistamine tegelikult ettevõtte äritegevuses täidab – edastatud analüüsis puuduvad igasugused faktilised asjaolud (nt kui paljudele inimestele on helistatud või helistatakse näiteks päevas, nädalas või kuus, kui suur on tehinguks minevate kõnede protsent, kui suur osa käibest tuleneb sellisest helistamisest jne).

Lisaks on õigustatud huvi analüüsis märgitud, et ettevõttes töötab umbes 40 töötajat ning olukorras, kus tegevuste maht, ulatus või viis lõppeks, siis kaotaksid umbes 40 töötajat stabiilse töö. Samas on märgitud järgmist: *Üldjuhul pöörduvad füüsilised isikud esmalt ise Ettevõtte poole, sooviga küsida hinnapakumist või saada abi metsamajandamisel. Mõningatel kordadel, kas mõne eriti huvipakkuva kinnistu osas, või kus metsakinnistu vajab väärtuse säilitamiseks kiiret majandamist ning hooldamist, töötleb Ettevõtte ise esmast isikuandmeid eesmärgiga kontakteeruda omanikuga, selgitada metsamajanduslikku olukorda ja sobivusel teha pakkumine.* Siinjuures jääb inspeksioonile arusaamatuks, kas kõik 40 töötajat tegelevad siiski aktiivselt kinnistuomanike andmete otsimisega ja nendega kontakteerumisega ning olukorras, kus selline turustamis – ja reklaamtegevuse ära jääb, kaoks ka ettevõtte tegevus. Samas on õigustatud huvi analüüsis välja toodud, et üldjuhul kontakteeruvad füüsilised isikud ettevõttega

siiski ise.

Arvestades eeltooduga, ei saa inspeksioon aru, kas ja mis ulatuses on AS-l A&P Mets selline isikuandmete töötlemine, kus otsitakse (ostetakse) kinnistu omanike nimesid ja isikukode (kinnistusraamatust), otsitakse seejärel isiku võimalik telefoninumber (nt interneti otsingumootoreid kasutades) ning helistatakse inimesele kinnistuga seoses, tegelikult vajalik ettevõtte õigustatud huvide teostamiseks.

2.1.2. Andmesubjekti huvid või põhiõigused – ja vabadused

Andmesubjekti õiguste ja huvide osas on AS A&P Mets märkinud muuhulgas järgmist: *Kuna Ettevõtte majandustegevus on konfidentsiaalne ning seal ei kasutata „intensiivset“ müügitehnikat, siis ühtegi konkreetset negatiivset tagajärge, nt kahju, tekkida ei saa ega ole kunagi tekkinud. Lisaks konkreetsetele kahjulikele tagajärgedele, tuleb arvesse võtta ka laiemat emotsionaalset mõju. Kui Ettevõtte pöördub isiku poole eeltoodud huvide valguses, siis Analüüsi koostamise järgses majandustegevuses võtab Ettevõtte kinnistu omanikuga ühendust esmalt alati telefoni teel. Kui isik ja tema kontaktnumber ei ole tõsikindlalt määratletav, siis Ettevõtte isikuga ühendust ei võta, sh ei kontakteeru e-kirja teel. Seega võib laiem negatiivne tagajärg halvimal juhul piirduda ebameeldiva telefonikõnega. Telefonivestlus kestab seni, kuni andmesubjekt seda soovib. Üldjuhul tunneb isik huvi ning palub mõne minutilise telefonikõne järgselt teha hinnapakkumise või selgitada Ettevõtte tähelepanekuid ka e-kirja teel. Kui isik metsamajandamisest huvitatud ei ole, siis kestab telefonikõne kuni mõnikümme sekundit. Üldjuhul tänatakse asjakohaste tähelepanekute ning hinnapakkumise tegemise soovi eest. Vaid mõnel üksikul korral, Ettevõtte aastakümneid kestnud majandustegevuses, on andmesubjekt telefonikõnes väljendanud ebamugavust. Sel juhul on Ettevõtte andmesubjekti ees vabandanud tekkinud ebamugavuste pärast ning veendunud, et konkreetse kinnistu omanikuga ühendust mitte enam võtta. Järelikult võib teoorias andmesubjektile minimaalses määras kaasneda negatiivsed mittekonkreetsed tagajärgi.*

Andmekaitse Inspeksioon nõustub, et peamine riive inimese õigustele võib tekkida hetkel, mil inimesele helistatakse. Seda seetõttu, et see on esimene hetk, mil inimesel on võimalik üldse teada saada, et tema isikuandmeid töödeldakse. Siiski tuleb arvestada ka sellega, et antud juhul tekib riive inimeste õigustele juba andmete kogumisega, ehk inimestel ei ole võimalik ette näha, et AS A&P Mets kogub tema isikuandmeid ning mis andmeid ja millistest allikatest kogutakse.

Kuigi AS A&P Mets toob välja, et üldjuhul tänatakse asjakohaste tähelepanekute ning hinnapakkumise tegemise soovi eest ning vaid mõnel üksikul korral on andmesubjekt telefonikõnes väljendanud ebamugavust, siis inspeksioon on vastupidiselt saanud aastatega väga palju pöördumisi kinnistuomanike andmete (ebaseadusliku) töötlemise osas. Tihtipeale ei saa inimesed aru, mis põhjusel neile helistatakse ning millistest allikatest kontaktandmed on saadud. Samuti oleme sellel aastal ka ühele sarnast äripraktikat kasutanud ettevõttele juba ettekirjutuse isikuandmete ebaseadusliku töötlemise lõpetamiseks teinud.

Samuti märkis AS A&P Mets järgmist: *Kui andmetöötlus viib suhtluse tulemusel tehinguni, siis saab isik peamise positiivse tagajärjena finantstulu. Üldjuhul kasutatakse finantstulu teistel ja tulusamatel eesmärkidel, kui aastakümneid kestav metsamajandus. Samaaegselt säästetakse ka oluliselt kulusid, mis on metsa väärtuse säilitamiseks vajalikud. Lisaks finantstulule ja kulude kokkuhoiule, on isikud ise positiivse tulemina näinud ka olukorda, kus igapäevaselt metsa majandav isik Ettevõtte näol, teeb metsa majandamises teadlikumaid otsuseid, kui isikud ise osanuks. Nt kaevatakse kinnistule kuivenduskraav, oodatakse raiega metsa täisküpsuseni või naaberlangi taasmetsastamiseni looduslikul viisil. Teisisõnu saavad isikud lisaks otsesele positiivsele tagajärjele finantstulu näol ka laiema emotsionaalse mõju meelerahuna. Isegi, kui pooled tehinguni ei jõua, siis on andmesubjektid väärtustanud (i) Ettevõtte tehtud olulisi tähelepanekuid metsa väärtuse säilitamise või kaitsmise osas; (ii) Ettevõtte tehtud*

hinnapakumist, sest isikud teavad oma metsakinnistu, raieõiguse vms hinnangulist väärtust ilma täiendavaid kulutusi tegemata; (iii) Ettevõtte tehtud metsamajandamise soovitusi edaspidiseks. Järelikult kaasnevad isikule nii otsesed kui ka kaudsed positiivsed tagajärjed abinõu rakendamisel.

Inspeksioon nõustub, et need isikud, kellega tehinguni jõutakse, on tihtipeale rahul, arvestades, et nad saavad finantstulu. Siiski jääb arusaamatuks väide, et üldjuhul kasutatakse finantstulu teistel ja tulusamatel eesmärkidel. Siinjuures tekib küsimus, kas AS A&P Mets uurib tehingu osapooltelt ka seda, mis saadud tuluga edasi tehakse. Märkime, et inimene võib saadud rahaga teha mida iganes ehk inspeksiooni hinnangul ei ole võimalik ilma konkreetsete tõenditeta väita, et üldjuhul kasutatakse saadud finantstulu tulusamatel eesmärkidel.

2.1.3. AS A&P Mets õigustatud huvide ja andmesubjektide huvide, põhiõiguste ja –vabaduste tasakaalustamine

AS A&P Mets on õiguste tasakaalustamise osas leidnud muuhulgas järgmist: Nagu Analüüsi alguses viidatud, siis Ettevõtte kasutab abinõud, kus esmalt ostab Eesti Vabariigi kinnistusraamatust huvipakkuva kinnistu üldandmed. Kui andmetega tutvumise järgselt Ettevõtte huvi kinnistu osas säilib, siis otsib Ettevõtte avalikult kasutatava Google otsingumootori abil kinnistu omaniku kontaktandmeid telefoninumbri näol. Kui see avalikult leitav ei ole, siis Ettevõtte täiendavaid abinõusid ei kasuta ega kontakti edaspidi otsi. Kui kinnistu omaniku kontaktandmed on leitavad, siis üldjuhul on isik enda kontaktandmed ühes või teises keskkonnas avalikustanud just isikuga kontakteerumise eesmärgil. Teistel juhtudel on kontaktandmed avalikustanud Eesti Vabariik tema instutsioonide kaudu või avalik-õiguslike isikute abil. Kui Ettevõtte leiab kinnistu omaniku kontakttelefoni, siis võetakse isikuga ühendust ning sobivusel jõutakse mõlemat poolt rahuldava tulemuseni. Kui isik tehingut ei soovi või palub temaga mitte kontakteeruda, siis kustutab Ettevõtte isiku kontaktnumbri jäädavalt.

Inspeksioon nõustub sellega, et olukorras, kus kolmas isik on õigustatult või isik on ise oma kontaktandmed konkreetsetes internetikeskkonnas leitavaks teinud, siis üheks eesmärgiks on ka see, et isikuga oleks võimalik kontakteeruda. Küll aga tuleb siin arvestada konkreetse keskkonna konteksti, ehk millises keskkonnas ja millisel eesmärgil on kontaktandmed avalikustatud. Näiteks olukorras, kus internetikeskkonnas on avalikustatud juhatuse liikme kontaktandmed, siis on need andmed mõeldudki kasutamiseks olukordades, kus soovitakse suhelda ettevõtte esindajaga mitte eraisikuga. Samamoodi olukorras, kus kontaktandmed on avaldatud näiteks tööotsimise portaalis, automüügiportaalis, siis tohib neid kontaktandmeid kasutada just sellel eesmärgil, ehk tööotsimise portaalis avaldatud kontaktandmed on mõeldud suhtlemiseks tööpakkumiste teemal ning automüügiportaalis avaldatud andmed on mõeldud kontakteerumiseks auto tehinguga seotud teemadel. Seejuures ei saa inspeksioon kuidagi nõustuda sellega, et ükskõik millises internetikeskkonnas isiku kontaktandmed on, õigustab see füüsilisele isikule helistamist ükskõik millise teenuse/kaubaga seoses.

Inspeksioon on jätkuvalt seisukohal, et olukorras, kui inimese andmeid avalikustatakse seaduse alusel (nt kinnistusraamatus) ning inimene ja/või keegi kolmas on lisanud internetti tema kontaktandmed või on need leitavad mõnest telefoniraamatust, siis ei ole tegemist olukorraga, kus inimene saaks mõistlikult eeldada, et temaga võidakse ükskõik mis eesmärgil kontakteeruda. Kui selline olukord oleks lubatav, siis tuleks arvestada ka sellega, et põhimõtteliselt kõik isikud võiksid koguda kõikide inimeste andmed kokku ja hakata nende andmete põhjal igasuguseid müügi- ja pakumisi tegema – selline lähenemine ei ole aga inspeksiooni hinnangul tolereeritav. Küll aga saaks AS-l A&P Mets õigustatud huvi müügi- ja pakumiste tegemiseks olla näiteks olukorras, kus inimene avalikustab oma kontaktandmed konkreetse kinnistuga seoses mõnes kinnisvaramüügiportaalis ning märgib seejuures, et soovib müüa konkreetset kinnistut.

Lisaks on AS A&P Mets õiguste tasakaalustamise osas märkinud järgmist: *Kasutatav abinõu on sobiv, sest see aitab isikuga kontakteeruda. Kasutatav abinõu on vajalik, sest eesmärki, st konkreetse kinnistu omanikuga kontakteeruda, ei ole võimalik saavutada mõne teise, isikut vähem koormava abinõuga. Seejuures tuleb arvestada, et kui abinõu rakendamisega peaks kaasnema negatiivne tagajärg, siis kestab see isiku jaoks hetkeliselt. Üldjuhul lõpeb abinõu rakendamine poolte jaoks edukalt ning andmesubjekt saab kestva positiivse tulemuse. Kasutatav abinõu on mõõdukas, sest kui kaaluda ühelt poolt andmesubjekti huvide tähtsust ja õiguste riive ulatust ning teiselt poolt töötlemise eesmärgi tähtsust, siis kaalub abinõu rakendamine üle võimaliku riive. Nimetatud abinõu rakendamine võib mõne andmesubjekti õiguseid küll riivata, ent abinõu rakendamise kestus ja ulatus on minimaalne ning andmesubjekti saadud positiivsed tagajärjed kaaluvad minimaalsed ja harva esinevad negatiivsed tagajärjed üle. Seejuures tuleb arvestada ka sotsiaalseid ootuseid. Ettevõtte äripraktika kohaselt väärtustavad kinnistu omanikud kontakteerumise abil saadud teavet ka olukorras, kus lõpptehinguni ei jõuta. Positiivsest kogemusest kantuna räägib kinnistu omanik olukorrast oma tutvusringkonnale, kes helistavad Ettevõttele juba ise. Ettevõtte väärtustab jätkusuutlikku ning parima praktika kohast metsamajandust ega ole võimaluse korral keeldunud tasuta infot seni jagamast. Ühtlasi tuleb arvestada, et Ettevõtte töötleb üksnes tavaliiigilisi isikuandmeid, mis on isikuga kontakteerumise eesmärgil ühes või teises keskkonnas varasemalt juba avaldatud isiku enda või Eesti Vabariigi poolt.*

Esmalt selgitame, et AS A&P Mets on märkinud oma vastuses, et inimesele helistamine on justkui omaette eesmärk. Selgitame, et IKÜM-i mõistes ei ole kindlasti eesmärgiks inimesele helistamine, vaid see, et helistamise tulemusel oleks võimalik inimesega tehingusse asuda ja teenida seeläbi ettevõtte ärihuve. Seetõttu jääb ka arusaamatuks lause: *Kasutatav abinõu on vajalik, sest eesmärki, st konkreetse kinnistu omanikuga kontakteeruda, ei ole võimalik saavutada mõne teise, isikut vähem koormava abinõuga.* Samamoodi on ka õigustatud huvi analüüsis varasemalt märgitud, et eesmärgiks on ikkagi turustamis – ja reklaamtegevus ning ettevõtte ärihuvide realiseerimine. Seejuures ei ole kindlasti inimese kontaktandmete aktiivne otsimine ja ilma inimese soovita talle helistamine ainuke võimalik viis, kuidas soovitud eesmärki täita. Turustamis – ja reklaamtegevuse läbi viimiseks on mitmeid erinevaid võimalusi, sh reklaami tegemine internetis, televisioonis, raadios, kasutades linnaruumi paigaldatud reklaamtahvleid jne. Kõik need võimalused on isiku õigusi palju vähem koormavamad abinõud eesmärgi täitmiseks ning ühendust saavad võtta inimesed soovi korral ise. Olgu märgitud, et õigustatud huvi analüüsis on ka välja toodud, et üldjuhul kontakteeruvadki inimesed ettevõttega ise ning ainult mõningatel juhtudel kontakteerutakse kinnistuomanikuga ise esimesena.

Arvestades eeltooduga ei ole võimalik ka esitatud õigustatud huvi analüüsist aru saada, kas ja miks on isikuandmete töötlemine soovitud eesmärgi täitmiseks vajalik ning miks ei piisa eesmärkide täitmiseks muudest, inimeste õigusi vähem riivavate, meetmete kasutamisest.

Lisaks ei nõustu inspeksioon sellega, et võimalik negatiivne tagajärg kestab isiku jaoks ainult hetkeliselt. Rõhutame ka varasemalt toodut: *Andmekaitse Inspeksioon nõustub, et peamine riive inimese õigustele võib tekkida hetkel, mil inimesele helistatakse. Seda seetõttu, et see on esimene hetk, mil inimesel on võimalik üldse teada saada, et tema isikuandmeid töödeldakse. Siiski tuleb arvestada ka sellega, et antud juhul tekib riive inimeste õigustele juba andmete kogumisega, ehk inimestel ei ole võimalik ette näha, et AS A&P Mets kogub tema isikuandmeid ning mis andmeid kogutakse (sh näiteks nimi, isikukood, kontaktandmed).*

Lisaks ei nõustu inspeksioon järgneva väitega: *Nimetatud abinõu rakendamine võib mõne andmesubjekti õiguseid küll riivata, ent abinõu rakendamise kestus ja ulatus on minimaalne ning andmesubjekti saadud positiivsed tagajärjed kaaluvad minimaalsed ja harva esinevad negatiivsed tagajärjed üle.* Selgitame, et inspeksiooni hinnangul ei ole võimalik kuidagi esitatud materjalide põhjal jõuda järeldusele, et ühe inimese võimalikud positiivsed tagajärjed kaaluvad üle teise inimese võimalikud negatiivsed tagajärjed. AS-l A&P Mets ei ole kuidagi

võimalik ette näha, kas tehtav kõne on inimesele positiivne või negatiivne, kui andmeid kogutakse kõiksugustest erinevatest internetikeskkondadest ning inimesel ei ole võimalik ka kuidagi eeldada, et temale võidakse metsakinnistuga seotud tehingu tegemiseks helistada. Seejuures puudub AS-l A&P Mets ka igasugune eelteadmine, kas inimene on huvitatud metsaga seotud tehingutest või mitte.

Lisaks on õigustatud huvi analüüsis toodud välja järgnev: *Andmesubjektil on õigus esitada igal ajal vastuväide teda puudutava isikuandmete töötlemise suhtes, mis toimub õigustatud huvi alusel. Vastuväite saamisel ei töötle Ettevõtte isikuandmeid edasi. Kuigi Ettevõtte on selleks seaduse alusel õigustatud, siis Ettevõtte ei vii vastuväite esitamise korral konkreetse olukorra asjaolude pinnalt läbi täiendavat õigustatud huvi analüüsi ega otsusta õigustatud huvi üle, vaid lõpetab konkreetse andmesubjekti osas andmetöötluse kestvalt. Kui Andmekaitse Inspeksioon nõustub, et nimetatud juhul on lubatav koostada ettevõttesisene andmekogu isikute kohta, kes on palunud endaga ühendust enam mitte võtta ja kontaktandmed kustutada, siis koostab Ettevõtte andmekogu, et kindlustada teadmine isikutest, kellega edaspidi mitte kontakteeruda ning tagada nende õigus „olla unustatud“.*

Märgime, et vastuväite esitamise võimaluse ja sellele reageerimise välja toomine on iseenesest õige, kuid arusaamatuks jääb järgnev lause: *Kuigi Ettevõtte on selleks seaduse alusel õigustatud, siis Ettevõtte ei vii vastuväite esitamise korral konkreetse olukorra asjaolude pinnalt läbi täiendavat õigustatud huvi analüüsi ega otsusta õigustatud huvi üle, vaid lõpetab konkreetse andmesubjekti osas andmetöötluse kestvalt.* Arvestades sellega, et konkreetset juhul on eesmärgiks ettevõtte ärihuvi realiseerimine läbi selle, et inimesega tehing sõlmida, teha hinnapakkumine või harida inimest metsamajandamise osas, siis olukorras, kus inimene seda ei soovi, ei saaks ka kuidagi olla edasist õiguslikku alust isikuandmete töötlemiseks. Seega sõltumata sellest, kas esitataks vastuväide või soovitakse lihtsalt isikuandmete töötlemise lõpetamist, tuleb inimese taotlus igal juhul rahuldada.

2.1.4. Inspektsiooni lõplik hinnang õigustatud huvi osas

Lähtuvalt eeltoodust leiab inspektsioon, et AS-l A&P Mets on keelatud töödelda isikuandmeid, mis puudutab kinnistu omanike andmete (nime, isikukoodi) soetamist kinnistusraamatust, omaniku nime järgi interneti otsingumootoritest kontaktandmete otsimist ja/või eeltooduga seoses inimestega kontakteerumist.

Toome siinjuures eraldi välja ka selle, et isikuandmeid ei tohi õigustatud huvi alusel töödelda viisil, mida ei saa inimene mõistlikult ette näha. Korduvas ettepanekus märkisime ka järgmist: *Kui andmesubjektil ei ole võimalik mõistlikult ette näha tema isikuandmete töötlemist, ehk AS-l A&P Mets puudub andmesubjektidega õiguslik suhe (lepinguline suhe) ning andmesubjekt ei ole avaldanud soovi müügipakkumiste saamiseks, siis tuleb õigustatud huvi analüüsi koostamisel arvestada ka sellega.*

Selle osa jättis aga AS A&P Mets tähelepanuta ning õigustatud huvi analüüsist ei olnud võimalik ka aru saada, kuidas on inimestel võimalik olukorras, kus tema andmeid kogutakse kõikvõimalikest internetikeskkondadest, ette näha, et tema isikuandmeid võidakse töödelda metsatehingutega seotud pakkumiste tegemise eesmärgil.

Lisaks tuleb rõhutada, et kuigi isikuandmete avalik kättesaadavus võib teatud olukordades olla arvestatav tegur, tuleb siiski vaadata seda, mis eesmärgil on kontaktandmed avalikustatud. Olukorras, kus algse avalikustamise eesmärk (näiteks auto müümine) ja edasine kasutamine (nt helistamine kinnistuomanikule metsaga seotud tehingu tegemiseks) ei lähe omavahel kokku, ei ole inspektsiooni hinnangul võimalik õigustatud huvi alusel ka sellisel viisil isikuandmeid töödelda. Seda eelkõige seetõttu, et inimesel ei ole võimalik sellist isikuandmete töötlemist ette näha.

Lisaks eeltoodule on AS A&P Mets õigustatud huvi hinnang liiga üldine ning seda lugedes ei ole võimalik ka aru saada, kuidas on isikuandmete töötlemine vajalik AS A&P Mets õigustatud huvi teostamiseks ning kas ja kuidas on kaalumise tulemusel jõutud selleni, et ettevõtte õigustatud huvi kaalub üle andmesubjekti huvid või põhiõigused – ja vabadused. Lisaks on õigustatud huvi analüüsis toodud väited kohati vastuolulised ja arusaamatud.

3. Isikuandmete töötlemise läbipaistvus: andmekaitsetingimused ja andmesubjekti teavitamine

Isikuandmete töötlemine peab vastama täielikult IKÜM artikkel 5 lõikes 1 toodud põhimõtetele, sh punktidele a ja d. Läbipaistvuse põhimõte eeldab seda, et kogu isikuandmete töötlemisega seotud teave ja sõnumid on lihtsalt kättesaadavad, arusaadavad ning selgelt sõnastatud. Ehk koostatud peavad olema andmekaitsetingimused. Andmekaitsetingimuste sisu reguleerivad IKÜM artiklid 12 – 14.

Arvestades sellega, et inspeksiooni hinnangul puudub antud juhul isikuandmete töötlemiseks õiguslik alus ning isikuandmete töötlemine tuleb lõpetada, siis inspeksioon ka AS A&P Mets edastatud andmekaitsetingimusi üle ei vaadanud.

Asja materjalidest nähtuvalt ei kogu AS A&P Mets isikuandmeid andmesubjektilt endalt, mistõttu tuleb inimestele teabe andmise sisu osas lähtuda IKÜM artiklist 14. Andmetöötlejal on kohustus esitada andmesubjektidele IKÜM artiklis 14 sätestatud teave ilma inimese eelneva pöördumiseta ning seda mõistliku aja jooksul pärast isikuandmete saamist, kuid hiljemalt ühe kuu jooksul või kui isikuandmeid kasutatakse andmesubjekti teavitamiseks, siis hiljemalt asjaomase andmesubjekti esmakordse teavitamise ajal (vt IKÜM artikkel 14 lõige 3). Ehk AS A&P Mets peaks inimesi teavitama isikuandmete töötlemisest hiljemalt ühe kuu jooksul andmete saamisest või kui inimesele helistatakse varem, tuleb teavitada IKÜM artikkel 14 lõigetes 1 ja 2 sätestatud teabest esimese kontakti võtmise ajal.

Inspeksioon soovis järelevalvemenetluse raames saada selgitusi, kuidas AS A&P Mets inimeste teavitamise nõude vastavalt IKÜM artikkel 14 lõikele 3 täidab. Teavet, kas, kuidas ja millal inimesi isikuandmete töötlemisest teavitatakse, AS A&P Mets inspeksioonile aga edastanud ei ole. Sellest lähtuvalt ei ole ettevõtte inspeksioonile ka tõendanud, et isikuandmete töötlemisel tagatakse see, et isikuandmete töötlemine on andmesubjektile läbipaistev vastavalt IKÜM artikkel 5 lg 1 punktile a.

Isegi juhul, kui isikuandmete töötlemiseks oleks õiguslik alus, kuid isikuandmete töötlemine ei vasta IKÜM artikkel 5 lõikes 1 toodud põhimõtetele, on isikuandmete töötlemine siiski keelatud. Arvestades eeltooduga ning sellega, et AS A&P Mets ei ole inspeksioonile tõendanud IKÜM artikkel 5 lg 1 punkt a täitmist, on isikuandmete edasine töötlemine ka seetõttu keelatud.

4. Isikuandmete õigsus

Lisaks on asja materjalidest ka näha, et töödeldavad isikuandmed ei olnud õiged, ehk kinnistu pakkumine tehti inimesele, kellele konkreetne kinnistu ei kuulunud. Ka sellisel viisil andmete töötlemine (sh kogumine ja kasutamine) on keelatud (vt IKÜM artikkel 5 lg 1 punkt d).

Inspeksioon palus esitada konkreetseid selgitused, millest nähtuks, kas ja kuidas AS A&P Mets edaspidi tagab selle, et töödeldavad isikuandmed on õiged ehk inimene kellele helistatakse on ka tegelikult see inimene, kellele kuulub pakkumise objektiks olev kinnistu.

31.05.2021 esitatud seisukohas märkis AS A&P Mets esindaja järgmist: *Õigete isikuandmete töötlemise osas selgitab Klient järgmist. Kinnistu kohta ostetud väljavõtte II-st jaost nähtub*

kinnistu omaniku nimi ning tema isikukood. Kui kinnistu pakub Kliendile huvi ka pärast kinnistu kohta ostetud väljavõttega tutvumist ning Klient kasutab avalikku Google otsingumootorit kinnistu omaniku kontaktnumbri otsimiseks, et sobivusel temaga kontakteeruda, siis edaspidi kontakteerub Klient isikuga, kui esiteks on selleks piisav õigustatud huvi ning teiseks kinnistu kohta ostetud väljavõttelt nähtuv isikukood või sünniaeg on samastatav avalikult leitavate andmetega või õigete isikuandmete töötlemine baseerub muul, eelnevalt tõsikindlaks tehtud, viisil.

Täiendavalt peab Klient vajalikuks rõhutada, et valed isikuandmete töötlemist nimekaimu kaasuse valguses, ei ole Kliendi varasemas aastakümneid kestnud majandustegevuses ette tulnud. Teiseks asjaosaliste kirjavahetusest nähtub, et Klient küsis korduvalt, kas isik ikka on konkreetse kinnistu omanik ning lubas andmetöötluse koheselt lõpetada. Andmesubjekt Kliendi sellekohastele küsimustele paraku ei vastanud ega palunud andmetöötlust lõpetada. Kui andmesubjekt oleks Kliendi küsimise peale öelnud, et ta ei ole tegelikkuses konkreetse kinnistu omanik, siis mõistetavalt oleks Klient andmetöötluse koheselt lõpetanud. Ühtlasi küsib Klient Inspeksiooni seisukohta osas, mis puudutab õigustatud huvide analüüsi viimases lõigus märgitud.

Inspeksioon nõustub, et olukorras, kus inimese isikukood on kättesaadav nii kinnistusraamatust kui ka kontaktandmeid sisalduvas internetikeskkonnas, on väga vähe tõenäoline, et kogutud isikuandmed oleksid valed. Küll aga ei saa väita, et kogutud isikuandmed on kindlasti õiged, kui isikuandmete kogumine ja andmete õigsuse kontrollimine piirdub üksnes nimega. Arvestama peab sellega, et andmeid kogutakse erinevatest allikatest ning üksnes nime kontrollimisel ei ole võimalik veenduda andmete õigsuses. Samuti võib inimese telefoninumber olla muutunud ning kuuluda juba uuele inimesele. Kuigi AS A&P Mets väidab, et selliseid juhtumeid ei ole olnud, jõudis siiski inspeksioonini kaebus, millest nähtuvalt võeti inimesega ühendust kinnistu osas, mis inimesele tegelikult ei kuulu. Seejuures ei oma ka tähtsust see, et enamikel juhtudel tõenäoliselt kinnistuomaniku nimi ja number kattuvad, vaid arvestama peab sellega, et alati on oht, et isikuandmed ei ole õiged. Olukorras, kus isikuandmed on valed, ehk kinnistuomaniku nimi ja internetikeskkonnast võetud telefoninumber ei kattu, on tegemist olukorraga, kus töödeldakse andmeid ebaseaduslikult.

Arvestades eeltooduga, ei ole inspeksiooni hinnangul võimalik erinevatest internetikeskkondadest otsides veenduda kontaktandmete õigsuses ning AS A&P Mets ei ole ka ise andmete õigsuse põhimõtte rakendamist piisavalt tõendanud. Seega ei ole sellisel viisil isikuandmete töötlemisel täidetud ka IKÜM artikkel 5 lg 1 punkt d ning edasine isikuandmete töötlemine on keelatud.

Viide sellele, et AS A&P Mets küsis korduvalt, kas isik ikka on konkreetse kinnistu omanik, näitab seda, et AS A&P Mets ei ole selles ka ise veendunud. Küll aga tuleb rõhutada, et selle tõendamise kohustus, kas, kellele ja millisel õiguslikult alusel helistatakse, on isikuandmete vastutaval töötlejal ehk konkreetsel juhul AS-l A&P Mets.

Kokkuvõte

Arvestades eeltooduga puudub AS-l A&P Mets õiguslik alus (õigustatud huvi) töödelda isikuandmeid viisil, mis puudutab kinnistu omanike andmete (nime, isikukoodi) soetamist kinnistusraamatust, omaniku nime/isikukoodi järgi interneti otsingumootoritest kontaktandmete otsimist ja/või eeltooduga seoses inimestega kontakteerumist.

Lisaks sellele ei vasta isikuandmete töötlemine ka täielikult IKÜM artiklis 5 sätestatud põhimõtetele, sh lõike 1 punktidele a ja d:

- töötlemine on andmesubjektile läbipaistev;
- isikuandmed on õiged.

Kui isikuandmete töötlemine ei vasta IKÜM artikkel 5 sätestatud põhimõtetele, on isikuandmete töötlemine keelatud. Nende põhimõtete täitmist eest vastutab ja nende täitmist peab tõendama andmetöötaja ise (vt IKÜM artikkel 5 lõige 2).

Seega tuleb sellisel viisil isikuandmete töötlemine viivitamata lõpetada ning ebaseaduslikult kogutud andmed ka viivitamata kustutada.

Vastavalt isikuandmete kaitse seaduse § 58 lõikele 1 ning isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 58 lõike 2 punktidele f ja g, on inspeksioonil õigus kehtestada ajutine või alaline isikuandmete töötlemise piirang, sh töötlemiskeeld ning anda korraldus, et isikuandmed kustutataks.

Võttes arvesse faktilisi asjaolusid ja asjaolu, et konkreetsel juhul töödeldakse isikuandmeid ebaseaduslikult (andmetöötlus ei vasta IKÜM artiklites 5, 6 ja 14 sätestatud nõuetele), leiab inspeksioon, et kohustusliku ettekirjutuse tegemine antud asjas on vajalik, et lõpetada õigusrikkumine võimalikult kiiresti.

/allkirjastatud digitaalselt/

Raiko Kaur
jurist
peadirektori volitusel